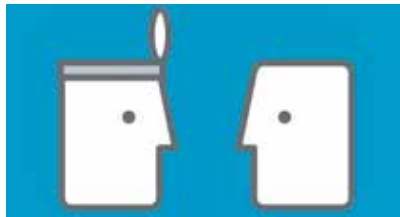

7 Filantropie
Hoe binden universiteiten
geldschieters aan zich?

8-9 Meebeslissen
"De cultuur van artsen is
doordrenkt van paternalisme"

4 Thucydides
"His work is 2,400 years old, but
still very much alive."

5 Student advising
Nowadays more than "providing
first aid"

observant | 35

www.observantonline.nl

Onafhankelijk weekblad van de Universiteit Maastricht | Redactieadres: Postbus 616 6200 MD Maastricht | Jaargang 35 | 11 juni 2015

UM wil meedoen aan experiment Bussemaker

Minister Bussemaker wil vanaf 2017 een aantal universiteiten en hogescholen een nieuwe vorm van instellingsaccreditatie aanbieden. Het college van bestuur van de Universiteit Maastricht staat er positief tegenover. Maar 2017 komt te vroeg. De UM wil liever met de lichter van 2018 meedoen.

Sinds mei 2013 heeft de UM een instellingsaccreditatie op zak, het keurmerk 'instellingstoets kwaliteitszorg'. Het is een teken dat het goed zit met centrale procedures en zaken als de onafhankelijkheid van de examencommissies. Dat de UM deze keuring heeft doorstaan, betekent overigens niet – zoals men in het hoger onderwijs wel had verwacht – dat accreditatieorganisatie NVAO de kwaliteit van de opleidingen lichter toetst. De academische rompslomp is niet minder geworden. Vorige week kondigde Bussemaker nieuwe plannen aan (de Tweede Kamer moet zich er nog over buigen). Ze spreekt van "vertrouwen, minder verantwoordingsdruk en minder papierwerk", want hogescholen en universiteiten krijgen voor langere tijd geen buitenstaanders meer op visite die alle opleidingen nog eens afzonderlijk keuren.

De Universiteit Maastricht is altijd kritisch geweest over het huidige accreditatiestelsel. Omdat Nederland zulke goede universiteiten heeft – "als je hier gaat studeren, weet je dat de universiteit altijd bij de top 2 procent van de wereld behoort", zegt rector Luc Soete – hoeft er volgens hem geen systeem te zijn dat "uitermate strikt is in de beoordeling". Net als de minister vindt Soete dat "de cultuur

van wantrouwen zou moeten omslaan in een cultuur van onderwijsverbetering". Soete: "Het huidige stelsel werkt in de praktijk verlamd voor onderwijsinnovatie. Bussemaker geeft met deze herziening ruimte voor eigenheid, zoals het pgo in Maastricht, en ruimte om te experimenteren. Dat biedt veel meer mogelijkheden dan een systeem dat centraal normen oplegt over bijvoorbeeld de hoeveelheid contacturen." Soete hoopt dat met de invoering van Bussemakers plannen de kosten verminderen. "Accreditaties kosten heel veel geld, dat gaat echt de perken te buiten."

In 2017 mogen drie universiteiten en drie hogescholen deelnemen aan de proef. Een jaar later nog eens zes instellingen. De Universiteit Maastricht wil niet bij de eerste groep horen. Te vroeg, zegt Soete, met het oog op de hersteltrajecten bij de faculteit cultuur- en maatschappijwetenschappen na de gele kaarten van de NVAO.

Over de criteria die gesteld worden aan deelname moet de NVAO zich nog buigen. Bussemaker vindt het in elk geval een pre als een hogeschool of universiteit al een instellingsaccreditatie op zak heeft. Bovendien vindt ze het belangrijk dat instellingen kunnen aantonen dat zij een "grote verbetercapaciteit" hebben – ook wanneer ze opleidingen aanbieden die in de herstelfase zijn. De zeven gele kaarten bij Fasos en de gele kaart voor een private master bij rechten gooien dus geen roet in het eten.

Wendy Degens

Inkom wouldn't be the same without Fabrizio. The Maastricht singer will make his appearance again during the Inkom opening event on the market this year. Spanish-Belgian singer Belle Pérez will follow him. No Dutch main act this time. "We wanted an artist who sings in another language, so that we appeal to everyone," said Werner Rijkers, logistics manager of the Working Group Inkom, during the presentation of the artists at the pre-Inkom drink last Tuesday in the Kruithuis. The Festival on Inkom Tuesday will be graced by the presence of the band Diss Nie Okay and Dj Nikki Nice. In the evening, the DJs from Q-music will play their 'foute' party beats in the MECC. Performing on Friday during the Bavaria night, there will be DJ AK, Royal Beat, Brothers in Law, Lucas and Steve, and main act Eva Simons. Inkom this year is from 17 to 21 August Photo: Loraine Bodewes

Report on gender inequality at Economics

Hazy HR policy at SBE

The male-female ratio among PhD candidates is balanced, but of all the lecturers, only one in five is female. This dropout is typical for SBE in Maastricht. The Service Science Factory tried to identify causes and solutions and presented its findings on Tuesday.

Even in the top layer, the School of Business and Economics (SBE) does poorly, just like its sister faculties, by the way. Only 9 per cent of the professors and 17 per cent of the senior lecturers is female. The presentation does not mention any causes for the imbalanced growth. "We do not know exactly what the problem is," says project leader Lisa Brügggen, senior lecturer at SBE. "It is a mosaic of factors, but it undoubtedly has to do with the economics culture." Then again: Health, Medicine and Life Sciences, another former male-dominated environment, has twice

as many female professors. And compared to Arts and Social Sciences, with 40 per cent, Economics has a long way to go.

"Where all talent can flourish." Apparently, this slogan from the Maastricht Strategic Programme does not apply to everyone, says Brügggen, who based her presentation on interviews, literature and HR data. All of which was collected by a team of ten employees and students.

An interesting finding is that the HR policy of the departments leaves a lot to be desired. The departments do not always adhere to the obligatory procedures and occasionally register personnel data in a very amateurish way. An important recommendation is to introduce a professional, user-friendly and effective HR system.

To be continued on page 5

Kijk ik om me heen, sta ik midden in mijn leven © Loesje

“Hockey is mijn uitlaatklep, op het veld vergeet ik alles om me heen

Achternaam: Lelkens **Voornamen:** Pascal **In het dagelijks leven:** masterstudent International Business Finance en studentvertegenwoordiger in faculteitsbestuur School of Business and Economics (SBE) **Geboren in:** Heerlen **Woonplaats:** Maastricht **Leeftijd:** 23 **Burgerlijke staat:** single

“Vroeger was ik lui op school, maar ik heb nu mijn draai gevonden en werk hard”

Foto: Loraine Bodewes

TOEN

Zorgzaam Ik kom uit een rustig, warm gezin. Mijn ouders zijn zorgzaam, en soms een beetje overbezorgd. Vooral mijn moeder. Als ik vroeger uitging, dacht ze altijd dat er van alles kon gebeuren. Ben voorzichtig, kreeg ik te horen. Nou weet je het nooit in Heerlen, het was in de jaren negentig de crimineelste stad van Nederland. Ze vertrouwde mij, maar wat als een dronken gek achter het stuur zou gaan zitten en ik daar net in de buurt was.

Hockey Ik zat als puber in het Limburgs jeugdteam en droomde van het Nederlands elftal. Ik trainde bijna dagelijks, speelde op mijn vijftiende al in de Heren 1 van HCC Heerlen. Drie jaar later kreeg ik een ernstige liesblessure die me twee jaar langs de kant hield. Weg droom. Maar stoppen was geen optie. Hockey is mijn uitlaatklep, op het veld vergeet ik alles om me heen. Maar ook de kameraadschap en het snelle spel; ik wil niet zonder en speel nu in de Heren 2 van Maastricht. **Ongeluk** Op mijn tiende liep ik in volle vaart tegen de zijkant van een bank naast het trainingsveld. Een van de buizen boorde zich in mijn been. Toen ik het been terugtrok, sorry ik kan het niet mooier vertellen, zag ik de spieren en het bindweefsel zitten. Ik schrok me rot en kon uiteindelijk met 24 hechtingen naar huis. Dit voorval heeft me veranderd. Ik ben sinds die tijd voorzichtiger, minder druk en niet meer zo snel driftig. Al blijf ik op het veld bloedfanatiek. **Michel** Ik heb een oudere broer, Michel. We schelen drie jaar en kunnen heel goed met elkaar overweg. We stoeiden altijd veel – [grinnikt] tot

er een ging huilen, meestal de jongste – en zijn nog steeds dikke vrienden. We hebben dezelfde stem, dezelfde humor, vinden de *Soprano's* de beste tv-serie en hockey de leukste sport. Ik kan altijd bij hem terecht, ook nu hij is verhuisd van Maastricht (hij studeerde ook aan de UM) naar Leiden voor zijn werk. Hij is de rustige die liever thuis een film kijkt, ik ben degene die ervan houdt om tussen de mensen te zijn.

NU

Common room Ik ben nog drie weken studentvertegenwoordiger in het faculteitsbestuur van SBE. Een heel mooie ervaring. Je zit aan tafel met de decaan, praat mee over alle belangrijke kwesties en bent goed op de hoogte. Ik moet de studentenvisie inbrengen. Die bedenk ik niet alleen. In de studentcommissie, waar ik voorzitter van ben, bespreken we alles. We zijn nu bezig met een *common room* waar studenten even kunnen kletsen los van de studie, een drankje kunnen drinken, waar een prikbord hangt voor aankondigingen en de studieverenigingen bij elkaar komen. Hoogstwaarschijnlijk komt die gemeenschappelijke ruimte in het huidige Ad Fundum. Het zal bijdragen aan het creëren van een gemeenschap, een van onze belangrijkste punten. Of er een bar in komt? Bij onze zusterinstellingen in Kopenhagen en aan de Erasmus Universiteit hebben ze een bar. Misschien krijgen wij dat ook ooit. **Scriptie** Ik ga de deadline halen en studeer dit academisch

jaar af. Maar af en toe knaagt de thesis wel aan mij. Mijn scriptie gaat over de verschillen en overeenkomsten tussen banken, ik heb mijn data gelukkig al, maar nu moet ik ze uitwerken en er conclusies aan gaan verbinden. Vroeger was ik lui op school, maar ik heb nu mijn draai gevonden en werk hard.

STRAKS

Australië Ik wil naar Australië. Ik ben er nooit geweest, maar heb er geweldige verhalen over gehoord: over de natuur, de *laid back* levensstijl, het hoge niveau van de hockeyers. Ik probeer nu een stage te krijgen. Dan vang ik twee vliegen in een klap: ik kan het land leren kennen én uitzoeken wat voor werk ik echt leuk vind. **Over tien jaar** Als ik mag dromen, dan heb ik over tien jaar een goede managementfunctie. Waar? Ik voel me niet gebonden aan Nederland. Ik was een half jaar in Lissabon en vind Nederland sinds die tijd een beetje klein. Je kunt zeggen dat ik alleen Heerlen en Maastricht ken, maar ik kom ook vaak in Amsterdam, daar wonen vrienden van me. Ik heb het hier wel gezien, ik houd van reizen, pas me makkelijk aan en wil de wereld ontdekken. Ooit wil ik twee kinderen en uiteraard een vrouw. Het lijkt me mooi om je eigen kroost te zien opgroeien. Dat is toch echt van jezelf.

Riki Janssen

Big data zijn ‘in’. Waar traditionele manieren van gegevensverzameling via – bijvoorbeeld – vragenlijsten met steeds meer problemen kampen (non-response bijvoorbeeld) en eigenlijk altijd al licht problematisch waren (wat zegt wat je zegt eigenlijk over wat je doet?), zijn daar ineens data die zich min of meer vanzelf (gaan) aanbieden aan onderzoekers. Dat gebeurt via ons zoekgedrag op internet, gezondheidsapps die vertellen over de stappen die we zetten, ons slaapritme en bloeddruk, en via sociale media. Tel daarbij de digitale sporen op die we door ons reis- en koopgedrag achterlaten, en je hebt een schat aan informatie. Naast grote voordelen zijn er ook nadelen en wat zo mooi heet ‘uitdagingen’ als je met big data werkt. Daar nu niets over; lees dat maar elders.

In plaats daarvan vraag ik aandacht voor legal big data. Hebben juristen dan iets met cijfers?, hoor ik u al vragen. Dat zijn toch totaal geschei-

den werelden? Hoewel dat beeld schromelijk overdreven is – sommige juristen kunnen wel degelijk rekenen – gaat het in de juristerij over alles wat sinds eeuwen is opgeschreven. En zie: dát komt nu goed van pas als je het over big data hebt. Immers, alles wat is opgeschreven kun je digitaliseren of is al digitaal beschikbaar (dossiers van rechtszaken, vonnissen, testamenten, wetten, enzovoort) en daarmee beschikbaar voor analyses.

Bovendien bestaan er methoden om zogenoemde niet-gestructureerde data (à la teksten) te analyseren en er op te ‘rekenen’. En dat levert verbluffende inzichten op. Om er een te noemen: de Amerikaanse onderzoeker Katz kan op basis van zijn onderzoek de *votes* van

Supreme Court-rechters in duizenden zaken (verdeeld over zestig jaar) in ruim 70 procent van de gevallen correct voorspellen.

Last but not least: de data helpen de wettenmakers. Die willen graag weten wat het Umfeld van hun voornemens vindt. Tel uit je winst als je alle mogelijke opmerkingen, visies, ervaringen en inzichten van belangengroepen, experts en burgers zo goed als gratis aangeleverd krijgt. Of de huidige juridische opleidingen met dit alles goed uit de voeten kunnen, is nog even afwachten. Katz riep onlangs op de rechtenfaculteiten niet langer meer als onderdelen van de ‘Humanities’ te beschouwen, maar over te gaan tot oprichting van ‘Polytechnic Legal Faculties’. Interessant!

Big data en het recht

Frans Leeuw, hoogleraar Recht, Openbaar Bestuur en Sociaal-wetenschappelijk Onderzoek en directeur van het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatiecentrum (WODC)

Deze column is geschreven op persoonlijke titel

Instemmingsrecht op hoofdlijnen

U-raad en college waren er snel uit

“Ja, we vertrouwen elkaar.” De voorzitter van de universiteitsraad, Herman Kingma, en de vicevoorzitter van het college van bestuur, Nick Bos, zijn er stellig in: het akkoord dat U-raad en college hebben bereikt over de nieuwe rechten van de raad kan een voorbeeld zijn voor andere universiteiten. Ze zijn er zelfs trots op, zeggen ze. Want elders, zo weten beiden uit hun landelijke contacten, verlopen de discussies tussen raden en bestuurders heel wat moeizamer.

Het gaat om het plan van onderwijsminister Bussemaker om in het kielzog van de invoering van het leenstelsel de universiteitsraden instemmingsrecht te geven op de ‘hoofdlijnen van de begroting’. Critici van dat voornemen wezen direct op de mogelijke interpretatieproblemen: wat is een hoofdlijn, wat is een detail? Aan de UM is die hobbel vlot genomen, zeggen Kingma en Bos. Afsproken is dat het verdeelmodel UMA

als zodanig de voornaamste ‘hoofdlijn’ is en dat de U-raad daar dus instemmingsrecht op krijgt. UMA bepaalt hoeveel (overheids-)geld naar welke faculteiten en servicecentra gaat. Tot nu toe werd dat afgestemd met de decanen en directuren; daar komt nu de U-raad bij. Het bestuurlijke proces “wordt er inderdaad niet gemakkelijker op”, erkent Bos. Omgekeerd erkent de U-raad dat de “continuïteit van bestuur” een groot goed is en dat het model dus niet voor elk wisseloverhoop kan worden gehaald, laat Kingma weten. Hoe precies de U-raad straks zijn instemmingsrecht zal uitoefenen is een kwestie van veel overleg tussen de betrokkenen: college, U-raad, decanen en faculteitsraden, want ook die krijgen instemmingsrecht op de hoofdlijnen van hun begroting. Vandaar het nut van wederzijds vertrouwen, zeggen Kingma en Bos. Naast UMA zal ook de uitwerking daarvan in de Nota Middelenverdeling straks ter instemming aan de U-raad worden

voorgelegd. Ten slotte is afgesproken dat de raad zijn zegje mag doen wanneer grote projecten uit de ‘investeringsagenda’ dunder uitvallen dan gepland. Dan moet het wel om een overschrijding met meer dan 5 miljoen gaan. Bestedingen buiten die investeringsagenda tussen 2,5 en 5 miljoen moeten ook worden voorgelegd aan de raad. ‘Zijn zegje doen’ betekent hier niet instemmingsrecht maar een ‘gekwalificeerd advies’. Afwijking daarvan door het college impliceert een gang naar een landelijke geschillencommissie. Bos: “Die bedragen hebben we gekozen omdat we niet voor elke ton die we besteden naar de raad moeten hoeven gaan; we moeten wel kunnen besturen. En dat gekwalificeerd adviesrecht betekent dat je als bestuurder niet zo makkelijk van een advies af zult wijken.”

Wammes Bos

Rookverbod: minder kinderen met luchtweginfecties

Foto: ThinkStock

Door het rookverbod in werk- en publieke ruimtes in Engeland belanden minder kinderen met een luchtweginfectie in het ziekenhuis. Dat blijkt uit onderzoek van Jasper Been, kinderarts in het Erasmus Medisch Centrum en onderzoeker aan de Universiteit Maastricht. Met een subsidie van ongeveer 200 duizend euro van het Longfonds gaat Been de komende jaren het effect van de Nederlandse wetgeving toetsen.

Jasper Been werkte tijdelijk aan de universiteit van Edinburgh waar hij toegang kreeg tot gegevens van alle Engelse ziekenhuizen. “Luchtweginfecties zijn de meest voorkomende kwaal bij kinderen.” Hij analyseerde data van meer dan anderhalf miljoen kinderen tot 14 jaar die tussen 2001 en 2012 in Engeland in het ziekenhuis zijn opgenomen met een neus-, keel-, oor- en longontsteking. “Meeroken veroorzaakt niet de infectie, maar je luchtwegen worden er wel gevoeliger door. Bovendien kan het de ontsteking ernstiger maken.”

Direct na de invoering van de antirookwetgeving in Engeland op 1 juli 2007 bleken veel minder kinderen te zijn opgenomen voor een zware luchtweginfectie. Een afname van 3,5 procent. Daarna daalde het aantal opnamen met nog eens 0,5 procent per jaar. De gezondheidswinst wordt vooral duidelijk als Been de absolute aantallen noemt: “Wij schatten dat door het rookvrije beleid in Engeland jaarlijks zo’n 11 duizend minder kinderen met

een infectie in het ziekenhuis belanden.”

Waren er geen andere redenen voor de afname? “Dat zou kunnen, bijvoorbeeld door vaccinaties rond dezelfde tijd, maar daar hebben we rekening mee gehouden.” En waarom Britse en geen Nederlandse data? “In Engeland zijn de databases van zeer goede kwaliteit. Bovendien is de Britse antirookwetgeving veel strenger dan in Nederland. In Engeland is in 2007 in één keer korte metten gemaakt met het roken op werkplekken, in restaurants, bars, et cetera. Je mag daar echt alleen maar buiten roken. De communicatie vanuit de overheid was ook heel duidelijk. Dat was in Nederland wel anders. Hier is het gefaseerd ingevoerd sinds 2004. Eerst de werkplekken en in 2008 de rookvrije horeca met allerlei uitzonderingen. Qua tabaksregelgeving in Europa zit Nederland in de middenmoot. Oekraïne zit zelfs boven ons. Er zijn nog steeds Nederlanders die niet de gevolgen inzien van roken en meeroken. Deels een gemiste kans van onze regering die niet genoeg benadrukt hoe slecht het is voor de gezondheid.”

In Engeland, Frankrijk en Australië is het zelfs verboden om in een auto te roken in het bijzijn van een kind. In Frankrijk is sinds kort roken in speeltuinen strafbaar.

Wendy Degens

20 jaar cel geëist voor moord op Rianne Brouwer

Het Openbaar Ministerie heeft afgelopen dinsdag 20 jaar cel geëist voor de moord op Rianne Brouwer. De promovenda werd tijdens haar verhuizing naar een appartement aan het Oranjeplein in mei 2014 met messteken in haar hals en borst om het leven gebracht. Indringer Djeylan P. zou haar hebben opgewacht, mishandeld en neergestoken. Brouwer, 27 jaar, zou aan de psychologiefaculteit onderzoek gaan doen naar obesitas en eetstoornissen.

De 29-jarige Belg Djeylan P. die de moord heeft bekend, stond dinsdag voor de rechter. Hij was in Maastricht als drugstoerist en drong het trapenhuis van het appartementencomplex aan het Oranjeplein binnen “om zich te verbergen voor camera’s. Ik was een joint aan het draaien”, citeerde de rechtbankverslaggever van *de Telegraaf* op haar twitteraccount.

Volgens Djeylan P. had Rianne Brouwer hem haar flat in geduwd omdat zij dacht dat hij iets had gestolen uit haar woning. Een worsteling volgde, waarna hij, volgens zijn eigen lezing, in paniek raakte en stak.

De uitspraak van de rechter volgt op 23 juni.

WD

FHML-raad sceptisch over naamsverandering EPH-master

Een nieuwe naam voor de master European Public Health (EPH) moet de aantrekkelijkheid van de master vergroten, en daarmee de instroom. Maar de faculteitsraad FHML, en eigenlijk ook de decaan, zijn sceptisch over de verwachte effecten.

De master EPH wil maar niet goed van de grond komen. Begonnen in 2009 met veertien studenten werd het hoogtepunt bereikt in 2011, met 29 studenten. Daarna ging het gestaag bergafwaarts naar opnieuw veertien studenten vorig jaar. Dat komt, denkt de programmaleiding, doordat bachelorstudenten EPH van de master alleen maar meer van hetzelfde verwachten en daarom liever voor iets anders zouden kiezen. Door de woorden ‘governance and leadership’ aan de titel toe te voegen zou duidelijker worden wat de accenten in het programma zijn en dat zou de aantrekkelijkheid verhogen, ook voor toekomstige werkgevers.

In de raadsvergadering afgelopen dinsdag 9 juni werd het plan met nogal wat scepsis ontvangen. Voorzitter Pim Dassen: “Die naam zal nog wel vaker veranderen.” Decaan Albert Scherpier: “Studenten kiezen op de inhoud, niet op de naam van een programma.” En student Rob Creemers: “Wat gebeurt er straks als de instroom niet toeneemt?”

Daarover was Scherpier duidelijk: “Opleidingen moet kosteneffectief zijn. Idealiter heb je het dan over vijftig studenten, dertig is nog acceptabel maar als het veel lager uitvalt, heeft dat consequenties. Want dat betekent dat de beter lopende programma’s voor de financiering ervan opdraaien, en dat is echt niet de bedoeling.”

WB

Laatste nieuws op
observantonline.nl
 Word lid van
[facebook.com/ObservantUM](https://www.facebook.com/ObservantUM)

observant|35

Pieter Caljé inspired by Thucydides

“He permanently changed my view on politics”

He wanted his book *History of the Peloponnesian War* ‘to be a lasting possession’. As far as historian Pieter Caljé is concerned, the Greek historian Thucydides certainly succeeded in this. “It is 2,400 years old, but it is still very much alive.”

In *The History of the Peloponnesian War*, Thucydides describes the war that raged from 431-404 BC between Athens and Sparta. “The Greek world was a universe of its own at that time. When these two superpowers entered into war with each other, the whole of civilisation was at war. Thucydides realised immediately that this was the most important event of his time,” says Caljé.

He decided to record the developments and in doing so became the founder of chronological history, as we know it today. “It was a brilliant idea. Before that, there had only been stories about gods, myths and legends.” Thucydides obtained his information by speaking to eyewitnesses. “He wanted to do a good job, as honestly and objectively as possible. Never go by your first impression and listen to all sides of a story, he said. So he travelled all over Greece to hear people out. At the same time, he constructed the history of cities and in doing so invented chronology.”

But that is not all, what makes *The History of the Peloponnesian War* such an impressive achievement, according to Caljé, is the way in which Thucydides analyses the events. “He wants to know why the war unfolded the way it did. Why did people make certain decisions? With an iron will, he describes how standards decay in times of war. How people are capable of barbarity. How a civil war erupts during this war because the underdogs see a chance to overthrow those on top.”

To discover people’s motivation, Thucydides writes speeches in which rulers argue why they took certain decisions and try to convince others that they were right. “But he never becomes moralistic, he just describes. That makes the atrocities – captives being killed, the weaker ones who were massacred – even more impressive.”

Thucydides comes to the conclusion that people act in their own interest. “That makes him the trendsetter of the realistic school of international relations. They believe that every party, every person, cannot but act in their own interest. Anarchy reigns in realism, there is no overall world

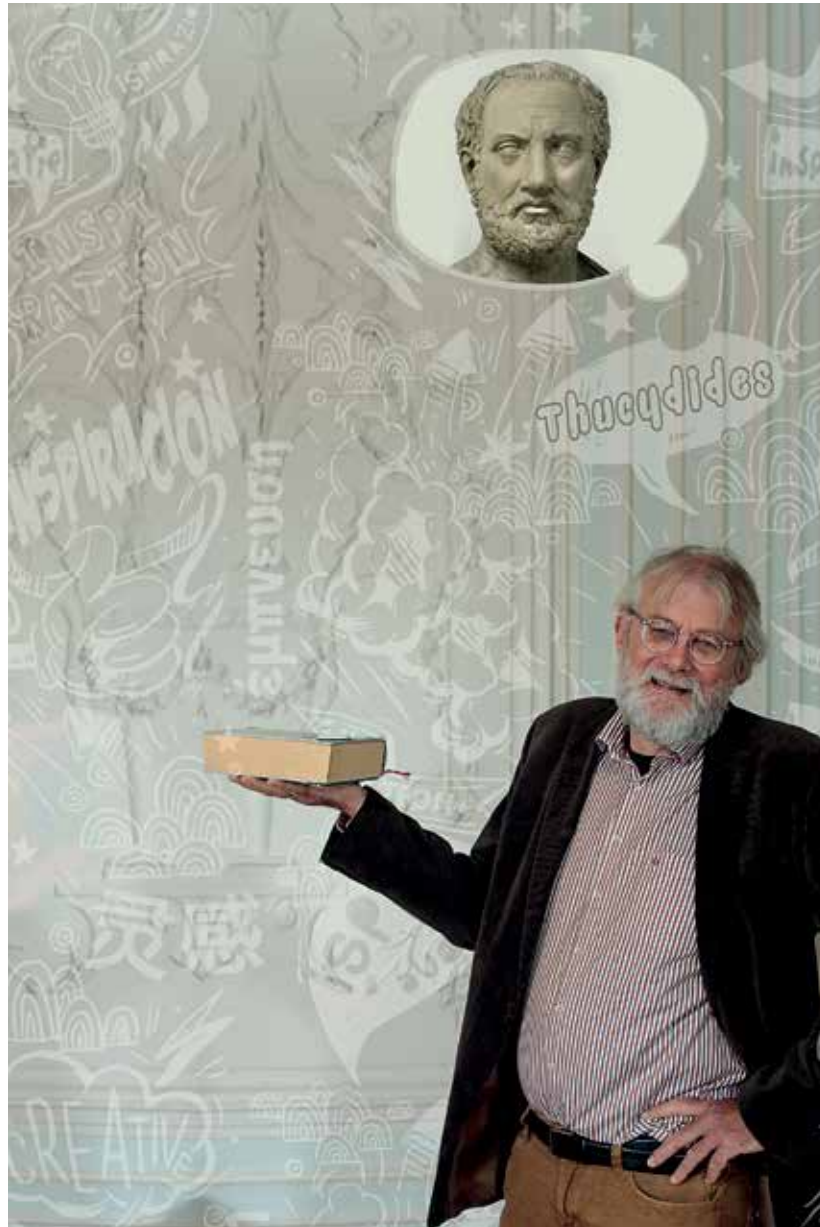

Photo: Joey Roberts/Illustration: Simone Golob

power.” At the same time, Thucydides sees that in times of war people do not always know what is in their best interest. They are led by passion and fear and do not know what is good for them. “That is why to this day there are fierce debates about the question whether Thucydides was in favour of realism or against it.” Caljé read the book when he was a student in the nineteen-seventies. “It was the hippie period. We thought that the old world, the world in which people acted in their own interest, was a thing of the past. Thucydides cures you of that. He permanently changed my view on politics. I saw how fragile international relations were, how

much tact and carefulness is needed to maintain a balance. This book has also deprived me of any illusions about how terrible and cruel war is.” As a historian, Caljé - just like Thucydides - always tries to think about the insight people may gain from one’s work. “He thought: ‘I can describe how things were, but I must also record the deeper cause’. He wanted to record the human patterns, how people react when they are confronted with power and powerlessness, so that they could learn from that. He felt that everyone should know.”

Cleo Freriks

Approved

- ▶ UdeMY
- ▶ Course/learning/hobby
- ▶ App free, course prices vary
- ▶ iOS, Android

Whether you just want to know how to take better care of your nails, how to solve Rubik’s cube or how to set up your own company, you can learn it all at UdeMY. This app enables you to take online courses on just about any subject you can think of. From neurosciences to puppy training. It is tricky to determine the quality of a course beforehand. The only indicator is the number of stars given by participants.

Course prices vary, from free to €500. The expensive courses are more comprehensive and have a more in-depth approach to the subject matter. Participants learn through video lectures, presentations and articles. All material is easily accessible on a smartphone or tablet. Those who prefer not to continuously use their Internet connection, may download the entire course in one go. The material is then also available offline. Participants who have developed a taste for it, may offer courses themselves. These can be about any subject, as long as the participant fills at least 30 minutes and at least 60 per cent of the content consists of videos (self-recorded). Fifty per cent of the course proceeds goes to the creator.

CF

Latest news on

www.observantonline.nl

Become member of
facebook.com/ObservantUM

In two weeks from now I will have moved out of my apartment away from Maastricht, back home. I’m excited to be back and doing something different, but if there’s one thing I’m really going to miss about being here, and living with my friends, it’s privacy.

When we moved into this apartment, my parents came to visit. One of the first things my Mum said when she walked through the door was, “Jesus, you won’t be living anywhere this nice again for at least the next 15 years.” She could not have been more right. Moving home is what’s happening, and goodness knows how long I’ll be there for.

When I consider the prospect of moving back to the house I grew up in, I think of my bedroom door. With two glass panes cut out

A bedroom door with holes

from the centre you can see straight into the room from the hallway. When I was 7 my Dad cut these holes into the door with the intention that the sunlight from my room would be able to light the dark hall. The door is old, and doesn’t fit the frame anymore. Closing it is merely symbolic.

In the morning, the floorboards light up. As someone switches on the bathroom light below, the bulb casts a yellow glow through the cracks, lighting my ceiling. I can hear the weather report on the radio and I can tell who is in there by the way they turn on the taps. It’s the kind of space from which you can hear

all the motions of daily life in the house, and I’ve always been acutely aware that if I can hear them, they can hear me. At home there’s a merging of space, the boundaries of what’s mine, and what’s theirs overlap and blur. It’s not that we’re all sharing toothbrushes, but by moving home you go back to being one of a whole, rather than one of three.

Last summer, I hung a curtain on the back of the bedroom door, in an effort to muffle the light and the noise from the rest of the house. I’m almost entirely sure it made little to no difference. I’ve learnt that efforts to stop the noise and the light from seeping out or creep-

ing in are interpreted as hostile actions and not as reasonable requests. It’s a fact that living at home is just different.

Phoebe Ellis-Rees, Student at Arts&Culture

The time is right: 31 men are retiring

“A mind-shift is needed, and in certain cases it may be necessary to appoint an external female candidate, even when suitable internal male candidates are available.”

That is what the memo about Women in Academia by the Executive Board states. During the opening of the academic year, it was announced that the Board would draw up plans to increase the number of women in higher positions. This concerns senior lecturers, professors and support staff from Scale 15. In the meantime, a working group has formulated recommendations. Faculties should identify female talent in their field, also those who do not work at the UM. A talent programme is being set up for these

women, after the example of Steep Face (at FHML), which enables them to acquire the necessary competences and skills. The participants are also assigned a mentor, a man or a woman recruited internally and not necessarily working in the same faculty. The idea of the mentor programme comes from the School of Business and Economics, who themselves are also preparing a catch-up effort.

Members from recruitment and appointment committees may also be given training to recognise and avoid “subconscious exclusion mechanisms” towards women.

The obligation to specifically search for suitable women when there is a vacancy, remains in force. When faculties put forward a candidate for a

professor’s appointment, they must make it clear what exactly they did, what the results were, and why the candidate is not a woman. A protocol is being drawn up for this. Female candidates who meet the requirements must at any rate be invited for an interview.

In 2009, the UM’s target was to have 20 per cent female professors in 2010 and 25 per cent in 2014. Those numbers were not reached. Nevertheless, the target figure has been raised to 30 per cent female professors in 2020.

The time is right, because quite a few men are on the brink of retirement; 31 of them are sixty or older.

Maurice Timmermans

“SBE needs reliable statistics”

Continuation of page 1

“It is high time that the departments put their policies on paper,” says Martin Carree later on in a panel discussion. Carree leads a faculty working group that is scrutinising HR policies. “Protocols are rather hazy and criteria muddy. There is a real need for clarity because that will remove uncertainty. There is also a need for reliable statistics, which may sound odd at an economics faculty. How many women apply for which positions? What have departments done to recruit women? Those are important things to know.”

Brüggen sums up an impressive series of recommendations, about paternity leave, childcare, awareness of gender inequality (“including the composition of the so-called ‘circle’ at PhD ceremonies, for example, many of which consist only of men”), courses and a mentor programme. To end with a warning for managers: do not let yourself be tempted to only go for the easy pickings, but introduce structural measures.

Maurice Timmermans

Sustainability prize for 3D printing idea

What can 3D printing mean to the MTB, the sheltered workshops in Maastricht. In asking themselves this question, a group of students from the School of Business and Economics won the Maastricht Student Sustainability

Competition last Friday. The participants of the annual sustainability competition, organised by the Maastricht city council, the UM, and Maastricht LAB, are students from the master’s programmes of Business Innovation and Sustainable Development

(SBE) and Sustainability Science and Policy (ICIS). Their assignment was to choose a local business or project and investigate how they can become more sustainable.

The winners looked into the possibilities of 3D printing for the MTB; either in printing orders or assembling 3D printers. “In particular the latter option appeared promising,” says Marc Dijk, one of the lecturers involved from sustainability institute ICIS. “When consumers purchase a 3D printer, it is often sent to them as an Ikea flat pack with lots of

different parts. MTB could help assembling it.” This is an example of social sustainability. “People from the MTB expand their skills and come in contact with a new market.”

Other ideas included research into the best foreign market for electronic motorbikes for a local garage and a plan to make the residential area that will be built on top of the A2 tunnel as sustainable as possible for the Maastricht city council. “The customers have received the reports, what they do with the results is up to them,” says Dijk. CF

Prestigious American prize for Robert Pans

Advising and challenging

The discipline of student adviser is more than just “providing first aid” these days. It is also about 21st-century skills, employability and reflection on the study programme, career and oneself. Last week, the Maastricht student advisers organised a seminar on modern student advising.

In the past, the job of student adviser consisted mainly of being “a walking prospectus and an ambulatory book of exam regulations,” says Robert Pans, head of student advising and academic counselling at SBE. They solved the problems of students who were too late enrolling, who suffered from homesickness, or didn’t meet graduation requirements. That is still the case, but to a much lesser extent.

These days, much more is required of students, says Oscar van den Wijngaard, co-ordinator of academic advising at University College: “You used to be able to take as long as you liked to complete a study, today students should preferably finish in four years. There is hardly any room for wrong decisions, while the curriculum provides more choices than ever before.” Think of choosing a major, traineeships abroad, master’s, jobs. The pressure to make the right choice is also greater than ever before, says Pans. “You have to be successful. This can prevent students from taking the time to sit back and think. It’s paralysing. I see a lot of students who are afraid and uncertain of making the wrong decisions.”

Student advisers work on the basis of the ‘whole person learning’ principle and challenge students to reflect about themselves, their studies, and their careers, with the aim of creating a personal profile. “Even the student who has everything worked out, will benefit from that,” says Van den Wijngaard. “If only to have their choices confirmed. The big question is always: what do I want?” Both emphasise that there is already a great deal

The pressure on students to make the right choice is greater than ever before Photo: Philip Driessen

of coaching in the curriculum. At the Maastricht seminar, the main theme of which was ‘advising towards employability’, Van den Wijngaard presented a list of 250 UM activities in the field of academic advising. He did so in his role of chairman of the UM platform for study advice SUMa. “At the moment it is often done at random,” says Pans. “It would be great if in the future the UM were to draw up a profile of the student that they want to deliver. And that we focus all our activities to accomplish this.”

In the past few years, employability has taken an increasingly prominent place, also in Maastricht. It is more than a set of skills, says Van den Wijngaard. It is a mix of expertise, competences, relevant experiences, and a tremendous dose of self-confidence. “Students need to be aware of the coherence between all those parts, also between studying and private life. For example, you can

use the competencies that you develop as a football trainer in your preparation for the labour market. It can all contribute towards mapping out your own path.”

In doing so, do student advisers not clash with Career Services? Not directly, says Pans. “Career Services provides ‘quick career advice’ and workshops about general matters such as job interviews, LinkedIn. The only overlap is in the

fact that they also provide counselling. We could streamline this more.”

Van den Wijngaard: “The faculty seems to me to be a more logical place for counselling, especially because we adopt a whole-person approach there, and have a better idea of the coherence between the students and their studies.”

Maurice Timmermans

Oeuvre prize Robert Pans

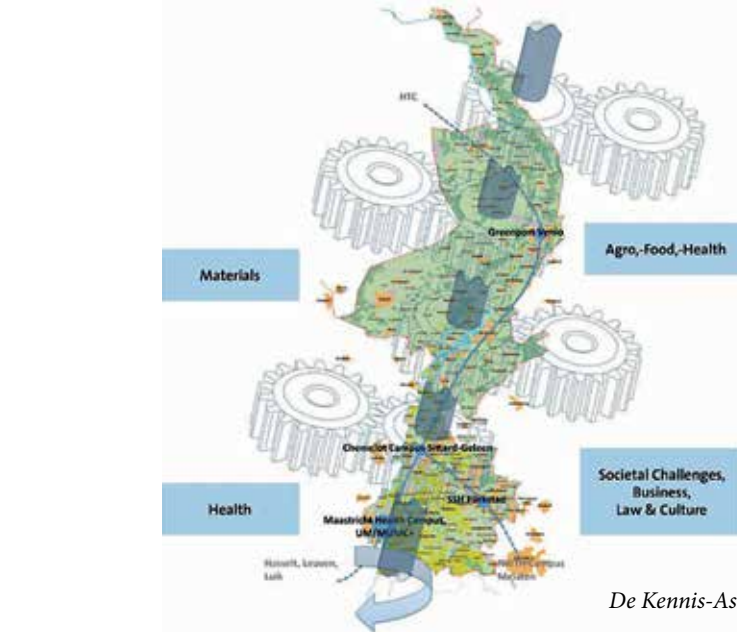
Robert Pans recently received a prestigious prize from NACADA, the leading American organisation for student advisers. The ‘Outstanding Academic Advising Administrator’ is a kind of oeuvre prize for his efforts at SBE (for 28 years already) and at the Landelijke Vereniging voor Studieadviseurs (National Association of Student Advisers), where he was a member of the board. The award will be presented to him in October, in Las Vegas.

Veel vragen U-raad over UM-jaarverslag 2014

Waar blijven de beloofde Kennis-As banen, waarom verdient Bos meer dan Soete?

Benoemt de UM steeds meer docenten zonder onderzoekstaken? En is dat een wenselijke ontwikkeling? Hoe zit het met de extra banen die de Kennis-As zou opleveren? En waarom is het inkomen van de vicevoorzitter van het college van bestuur hoger dan dat van de rector? Het zijn een paar van de intrigerende schriftelijke vragen die de universiteitsraad over het jaarverslag 2014 aan het college van bestuur stelde.

De antwoorden kwamen per kerende post. Dat er jonge docenten worden aangenomen die alleen maar onderwijs geven (*teaching assistants*; docent-4) is bewust beleid: het onderwijs aan de UM is nu eenmaal intensief (en dus duur, maar dat zegt het college er niet bij) en er zijn dus veel docenten nodig. Verder krijgen jonge afgestudeerden op deze manier de kans hun cv "te verrijken met enige jaren onderwijservaring". Maar over de verhouding van onderwijs en onderzoek in academische functies wordt verder nagedacht, meldt het college; over niet al te lange tijd ligt er een nieuwe HRM-nota waarin dit thema wordt uitgewerkt. Over de extra banen die de Kennis-As zou opleveren blijken veel misverstanden te bestaan. De projecten in Venlo, Sittard-Geleen (Chemelot), Heerlen en de Health Campus Maastricht die met financiële steun van de provincie en in samenwerking met de hogescholen Zuyd en Fontys moeten worden gerealiseerd, zouden in totaal 1320 voltijdibanen (fte) opleveren, in 2020. Dat schiet voorlopig nog niet erg op, redeneert de U-raad: met het Link-project (de UM-instituten rond de universiteitshoogleraren Peters, Van Blitterswijk

De Kennis-As Foto: Provincie Limburg

en Heeren) zijn 25 fte gemoeid. Het college antwoordt dat die 1320 extra fte om te beginnen een schatting zijn en dat die pas aan het einde van het tienjarige Kennis-Asprogramma gerealiseerd zouden zijn. En zeker niet alleen bij de UM, integendeel bijna, het gaat om banengroei bij alle partners; "slechts een deel" daarvan komt bij de UM terecht.

De U-raad maakt zich ook zorgen over verdringingseffecten: aanvragen voor de Kennis-As zouden andere derde geldstroomaanvragen in de weg kunnen zitten. Dat er in 2014 (16 fte) minder wetenschappelijk personeel aan de UM werkte

dan in 2013 is daar wellicht een indicatie voor, klinkt het. Het college ontkent dat, sterker, het laat weten dat de Kennis-As vermoedelijk banen heeft gered die anders verloren zouden zijn gegaan. De regering is gestopt met het beleid van de zogeheten technologische topinstituten (TTI's), en de UM neemt (of nam) daarin deel met instituten als Carim, Nutrion en Mhens.

Verder is de "slagingsfactor" bij het aanvragen van onderzoekssubsidies bij het Europese wetenschapsprogramma Horizon 2020 "substantieel gedaald", dus ook daar zou de Kennis-As eerder redding van banen dan verdringing betekenen;

anders hadden we "wellicht afscheid moeten nemen" van academici, schrijft het college.

Ten slotte het salaris van de vicevoorzitter van het college, Nick Bos. Dat ligt hoger dan dat van de rector, Luc Soete. Om precies te zijn: in 2014 verdiende de rector 163.478 euro, Bos 166.530. Martin Paul ontving 183.600 euro, maar hij is voorzitter. Waarom krijgt Bos meer dan Soete? Dat wilde de U-raad graag weten.

Tja, zegt het college, daar gaan wij niet over, de raad van toezicht bepaalt de salarissen aan de hand van de Wet normering topinkomens, dus stel de vraag aan hen. De U-raad trok er vervolgens niet al te hard aan want toen *Observant* de voorzitter van de raad van toezicht, Truze Ladders, met dezelfde vraag benaderde, hoorde zij er voor het eerst van. Haar antwoord verdient in zijn volledigheid vermeld te worden: "De Raad van Toezicht houdt (...) rekening met de zwaarte en complexiteit van de portefeuille van het desbetreffende lid, de span of control, de senioriteit, kennis en ervaring op de specifieke verantwoordelijkheidsterreinen, alsmede - bij interne benoemingen - met de salariering in eerdere posities binnen de UM. Bij de meest recente benoeming, die van de vicevoorzitter, waren we het er met elkaar over eens - alle genoemde aspecten meewegende - dat een niveau tussen dat van de voorzitter en de rector voor de vicevoorzitter gepast was. Dit laat uiteraard onverlet dat de betekenis van de drie rollen in het collegiale bestuurscollege volstrekt gelijkwaardig is."

Wammes Bos

Brieven mogen maximaal 300 woorden bevatten. De redactie behoudt zich het recht voor om brieven in te korten of niet te plaatsen. Brieven zonder vermelding van naam en telefoonnummer worden niet geplaatst.

Directeur QANU over Fasos

Ik heb het lange stuk op de website van *Observant* over Fasos met veel waardering gelezen. Een correctie: het stuk plaatst het oordeel van de NVAO in het najaar van 2013. Dat klopt niet. In het najaar van 2013 ontving de faculteit de conceptrapporten die door commissies van de QANU [de instantie die de kwaliteitsoordelen velt; red.] zijn geschreven. De faculteit heeft gereageerd op die rapporten, ze zijn gefinaliseerd en eind 2013, begin 2014 naar de NVAO gestuurd. Alle opleidingen hebben daarna een herstelplan opgesteld dat weer door de commissies beoordeeld is. De definitieve besluiten van de NVAO zijn in de meeste gevallen genomen in mei of juni 2014.

Ik weet dat het beeld wel eens bestaat dat de visitatiecommissies van de NVAO zijn en/of dat de NVAO de kritische oordelen geeft. De NVAO doet weinig om dat beeld te weerspreken, maar het is onjuist. De NVAO heeft in alle gevallen gewoon het oordeel van de visitatiecommissie overgenomen.

Voor de volledigheid: de commissies die de opleidingen in Maastricht beoordeeld hebben, hadden in alle gevallen de expliciete instemming van de universiteit. Volgens de NVAO-kaders is het de instelling die een commissie samenstelt. De samenstelling van de commissies voor Gees-

teswetenschappen varieerde per instelling. Ze kenden meestal een kern van twee of drie leden die bij zo veel mogelijk bezoeken aanwezig waren en werden per bezoek aangevuld al naar gelang het aanbod ter plaatse.

Het is als volgt gegaan: de decanen hebben lijsten opgesteld met mogelijke kandidaten voor de zeven commissies. Sommige kandidaten hebben hele specifieke inhoudelijke expertise, bijvoorbeeld op het gebied van Aziatische talen en culturen (alleen nodig in Leiden). Wij zijn met die lijsten aan de slag gegaan. Elk cluster had een coördinerend decaan. Die heeft andere decanen geraadpleegd wanneer dat nodig was.

Zo hebben we stap voor stap de commissies tot stand gebracht. Het uitgangspunt is daarbij steeds geweest dat de commissie per bezoek in staat moest zijn om een inhoudelijk oordeel te geven. Of dat zo is, kunnen wij niet beoordelen, dat kunnen de mensen op de universiteiten die de disciplines kennen. Als we voor een bezoek van een commissie aan een instelling een definitief lijstje hadden, hebben we dat lijstje ter instemming voorgelegd aan het CvB van een instelling. Elke universiteit tekent dus alleen voor haar eigen commissies. De commissie Kunst en Cultuur, bijvoorbeeld, had in totaal 14 leden, 6 van hen hebben deelgenomen aan het bezoek aan Maastricht.

Sietze Looijenga,
Directeur QANU

Saoedische studenten

Even een kleine steekproef: Wie heeft het artikel over de Saoedische studenten op de voorkant van de *Observant* 32 (dd 21-05-15) gelezen? En wie van deze 'kritische' - want wetenschappelijk geschoolde of in elk geval geïnteresseerde - lezers is het opgevallen dat in het Engelstalige deel van dezelfde *Observant* met geen woord gerept wordt over deze kwestie? Wel een hele

kolom met 'nieuws' over het belang van internationalisering in het hoger onderwijs.

Helaas is dit kenmerkend voor de manier waarop er in de afgelopen acht jaar met deze studenten is omgegaan. Zelfs waar het om onderwijsmateriaal en/of 'announcements' gaat die specifiek bedoeld zijn voor deze studenten wordt de vertaling naar het Engels nog steeds regelmatig vergeten of is pas (veel) later klaar dan de informatie in het Nederlands. En dat terwijl het binnen de 'International Track in Medicine' (ITM) al lang niet meer 'alleen maar' de Saoedische studenten zijn die bij instroom in deze Engelstalige opleiding de Nederlandse taal nog niet machtig zijn. Dat geldt ook voor een deel van de EU studenten die sinds 2011 ook deel uitmaken van de 'international classroom' bij ITM.

Als deze universiteit, en daarbinnen de FHML, echt serieus werk wil maken van de door minister Bussemaker zo warm aan bevolen internationalisatie dan zal echte 'tweetaligheid in het onderwijs' nog de nodige aandacht vragen! And just in case... to avoid being accused of falling into the same trap:

Let's do a quick 'head-count': How many of the non-Dutch speaking staff and students saw the headline about the Saudi students on the front page of the *Observant* 32 (dated 05-21-2015)? And how many of you turned to the English language section of this edition to see if there was an English language version of the article available, only to find that the only 'news' related to internationalisation on those pages was related to a proposal of minister Bussemaker about 'foreign ventures in Dutch higher education'?

Unfortunately this is quite 'typical' for the kind of problems English speaking students (and staff!) encounter within our 'International Track in Medicine' (ITM). Even if educational materials and/or 'announcements' are specifically targeted at this group the initial language used is Dutch and if a translation follows it often comes (much) later. And this is not only a problem for the Saudi students, but also for their EU colleagues that

come from countries where Dutch is not a first (or second) language and also for the international non-Dutch speaking staff that is willing to take part in different educational roles in this English language programme.

If this university, and in this case the FHML, is serious about its ambition to become a leading force in the internationalisation in higher education as promoted by minister Bussemaker a much wider focus on English for staff and students will be a pre-requisite.

Want... zoals de twee stukjes hierboven laten zien... 'vertalen' binnen een internationale opleiding betekent meer dan het één-op-één woordelijk omzetten van een stuk tekst van de ene naar de andere taal.

Marijke Kruithof,

Coordinator mentor / portfolio programme ITM and IMM

Postscript: The English version of this article was published on the *Observant* website

Fasos

De medewerker die in het grote Fasos-verhaal (*Observant* 34) figureert wegens een conflict met de directeur van de faculteit probeert, anders dan vermeld, niet om via zijn advocaat een schadevergoeding van de UM te krijgen. Het gaat om een vergoeding van de door hem en de advocaat gemaakte kosten.

Nieuwe hoogleraar munt nieuwe term: geronto-filantropie

De gouden eeuw van de filantropie

Mede door de terugtrekkende bewegingen van de overheid raken universiteiten in de toekomst meer aangewezen op particulier geld. Gelukkig is daar in Nederland geen gebrek aan. Alleen hebben onderwijsinstellingen geen flauw idee hoe ze geldschietters en fondsen aan zich kunnen binden. De Amsterdamse prof. Theo Schuyt, nu ook hoogleraar filantropie en sociale innovatie bij SBE, zal volgende week tijdens zijn oratie een boekje open doen.

Vorige week ontving Harvard een gift waar Nederlandse universiteiten alleen maar van kunnen dromen: 350 miljoen euro. Een recordbedrag, zelfs voor Amerikaanse universiteiten buiten alle perken. Het bleek afkomstig van alumnus en hedgefundbaas Paulson, als dank voor de "uitmuntende opleiding".

Typisch Amerikaans.

"Helemaal niet", zegt prof. Theo Schuyt. "De Amerikanen hebben het juist van ons geleerd. Filantropie is een Europese uitvinding. Kijk naar de VU, opgericht en gefinancierd door haar gereformeerde achterban. Sinds de jaren dertig stond in elk gezin het bekende groene VU-busje op de schoorsteenmantel waarin de vrouw des huizes af en toe wat kleingeld stopte. Het leverde door de jaren heen tientallen miljoenen op maar in de jaren negentig heeft de VU dat doodleuk afgeschafte. Waarom? Al sla je me dood. Het is in ieder geval niet slim. Al die vrouwen, die hart voor de zaak hadden, voelden zich afgeserveerd. Als ze tegen het eind van hun leven bij de notaris zitten, is de kans gering dat ze hun erfenis aan de VU schenken."

Emeritifonds

Weinig universiteiten in Nederland ("al begint Utrecht het enigszins in het snotje te krijgen") begrijpen hoe ze particuliere geldschietters aan zich moeten binden. De VU, waar Schuyt twee dagen per week werkt, snapt er nog het minste van. "Ze hebben zelfs geen fondsenwerver meer in dienst. Ik geef m'n studenten weleens de opdracht via de website een miljoen te schenken aan de VU. Lukt ze dus niet."

In heel Europa nemen universiteiten 'filantropische fondsenwerving' niet serieus. Dat blijkt uit een onderzoek onder 164 universiteiten in 24 lidstaten, genaamd *Giving in Evidence*. Er circuleert genoeg geld, zo toonde de studie onder leiding van Schuyt, maar onderwijsinstellingen weten er niet de hand op te leggen.

"Nodig mensen uit, laat zien wat je doet, zorg dat ze trots worden op hun regionale universiteit"
Eigen foto Theo Schuyt

"Zoals God verdween uit Jorwerd, zo verdween de particuliere financiering uit scholen, universiteiten en ziekenhuizen", schrijft Schuyt in zijn oratie. Want ooit was het de gewoonste zaak van de wereld om geld te schenken aan publieke instellingen. Vanaf de tweede helft van de 20^e eeuw, met de opkomst van de verzorgingsstaat, nam de overheid alle kosten op zich, en gingen de netwerken en contacten met particulieren, fondsen en bedrijven verloren. De oriëntatie van universiteiten is sindsdien eenzijdig gericht op Den Haag, en later op de markt (derdegeldestroom).

Wat moet er veranderen? De interne structuur

van universiteiten moet op de schop, zegt Schuyt. "Om Maastricht als voorbeeld te nemen. Het heeft weinig zin om Jos Kievits (directeur Universiteitsfonds Limburg/SWOL, red.), als enige op te zadelen met geldinzameling wanneer de rest van de organisatie doodleuk zijn aandacht op Den Haag en de markt gericht houdt. Wil je dat, zeg, 10 procent van je budget uit particulier geld bestaat, dan moet je 10 procent van je organisatie daarop inrichten. En het dient geleid te worden door decanen en het college van bestuur. Op 18 juni hou ik mijn oratie, ik ben dé expert op dit gebied, er zullen aardig wat vertegenwoordigers van fondsen en belangstellenden uit de

regio in de zaal zitten, van wie sommigen niet onvermogen, maar ik geloof dat er geen collegelid aanwezig is. Dat kan eigenlijk niet."

Betrokkenheid activeren, zegt Schuyt. Daar gaat het om. "Nodig mensen uit, laat zien wat je allemaal doet, zorg dat ze trots worden op hun regionale universiteit. Wat je niet moet doen, is meteen naar geld hengelen, want een gouden regel zegt: wie geld vraagt, krijgt advies, en wie advies vraagt, krijgt geld. Denk ook aan een emeritifonds, om maar eens iets te noemen. Je nodigt eens per jaar de gepensioneerde hoogleraren uit, laat een enthousiaste promovenda over haar onderzoeksplannen vertellen, werkt altijd."

Miljonairs

De tijd is gunstiger dan ooit. Schuyt verwacht een gouden eeuw van de filantropie. Nederland is nog nooit zo rijk geweest, zegt hij. "En met name de ouderen zijn zeer vermogen, een aantrekkelijke groep. Ik zou er zelfs een nieuw woord voor willen introduceren: geronto-filantropie. Ook zie je dat sinds de jaren negentig vermogens- en familiefondsen nadrukkelijker op de voorgrond treden, niet alleen in Nederland maar in heel Europa. In Nederland zit je dan helemaal goed vanwege onze vrijgevigheid. Kijk naar inzamelingsacties bij rampen. We halen stevast veel meer geld op dan andere landen, alleen al 80 miljoen voor Haïti, na de aardbeving in 2010." In zijn oratie gaat Schuyt in op de vraag: wie zijn die gevers en wat beweegt ze? Dat doet denken aan een Maastrichtse studie van Paul Smeets waarin hij 740 miljonairs (met meer dan 4,7 miljoen vrij te besteden) een vragenlijst liet invullen. Wat bleek: 92 procent van hen besteedt gemiddeld 11 duizend euro aan goede doelen. Dat is 3,3 procent van hun inkomen, terwijl de gemiddelde Nederlander 1 procent aan goede doelen schenkt. Het meest (53 %) geven ze weg aan de gezondheidszorg, gevolgd door de natuur (39 %) en de derde wereld (38 %). Onderwijs en onderzoek (19 %) komen op de zesde plaats. Er valt nog een wereld te winnen.

Oratie Theo Schuyt, 18 juni, 16.30 uur, Aula Minderbroedersberg

Maurice Timmermans

Wie is Theo Schuyt?

Sinds 2001 is Schuyt (66) hoogleraar filantropische studies aan de Vrije Universiteit in Amsterdam (nu twee dagen in de week) en vanaf 1 november 2014 bijzonder hoogleraar filantropie en sociale innovatie in Maastricht (één dag per week). De bijzondere leerstoel – ondergebracht in de vakgroep Finance van SBE – wordt gefinancierd door de Stichting Elisabeth Strouven, een Maastrichts vermogensfonds dat instellingen in de sociaal-maatschappelijke en culturele sector sponsort. Schuyt, die woont in Alkmaar, is geen onbekende in Maastricht. Hij is er sinds 2001 adviseur van het lokale gemeenschapsfonds, heeft samengewerkt met UM-onderzoekers en was adviseur fondsenwerving van voormalig collegevoorzitter Jo Ritzen.

Samen beslissen in de spreekkamer: vanzelfsprekend?

“Ik moest mijn patiënte voor mogen kiezen”

Je had er 25 jaar geleden niet mee moeten aankomen, dat de patiënt mee mag beslissen over zijn behandeling. Het was de arts die het wel zou oplossen. Maar tijden zijn veranderd. Langzaam sijpelt het door in de spreekkamer: het nut van samen beslissen. Met de nadruk op ‘langzaam’. Hoogleraar Trudy van der Weijden: “De patiënt wordt niet altijd als volwaardige gesprekspartner gezien.”

Tekst: Wendy Degens

“Iedere patiënt is uniek en dat vraagt maatwerk”, betoogt de Maastrichtse hoogleraar Trudy van der Weijden – haar leerstoel ‘Implementatie van richtlijnen’ is ondergebracht bij huisartsgeneeskunde. Al jaren werkt ze op het terrein van *shared decision making*, oftewel hoe de patiënt in samenspraak met de arts zelf zijn behandelroute bepaalt. En al jaren merkt ze hoeveel weerstand haar pleidooi oproept binnen ziekenhuizen. “En dat begrijp ik. Het vraagt een andere manier van werken. Artsen hebben jaren lopen bufelen om specialist te worden, hebben er veel voor moeten opofferen, zijn gevoerd door rolmodellen en collega’s, en dan kom ik even vertellen dat het anders moet. Terwijl zij zelf – meestal onterecht – het gevoel hebben dat ze de patiënt wel degelijk laten meebeslissen, of denken dat meneer of mevrouw niet mee wil of kan beslissen. Ik heb geneeskunde gestudeerd en tijdens mijn opleiding was er veel aandacht voor communicatieve vaardigheden – reflecteren, empathie, luisteren, slechtnieuwsgesprekken – en scoorden we ook aantoonbaar hoog daarop, maar na maanden van coschappen zakte dat in als een plumpudding. De cultuur van artsen is doordrenkt van paternalisme. Ze werken onder tijdsdruk, zijn eindverantwoordelijk, kwetsbaar. Ik heb respect voor degenen die samen met hun patiënten beslissingen durven nemen.”

Van boven naar beneden Vivianne Tjan-Heijnen, Marjolein Smidt (foto: Serge Technau) en Trudy van der Weijden (foto: Sacha Ruland)

Er moet een aardverschuiving plaatsvinden om alle artsen mee te krijgen, meent Van der

Weijden. “Natuurlijk staat in de WGBO [de wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst, red.] dat we patiënten moeten informeren, altijd een alternatief moeten aanbieden en voor- en nadelen van een behandeling moeten uitleggen, maar dat gebeurt niet altijd even gebalanceerd, de patiënt wordt niet door iedere arts als volwaardige gesprekspartner gezien. Verwar het niet met empathie, die is er wel heel vaak, zeker bij slechtnieuwsgesprekken.”

Overigens mogen we niet altijd met het beschuldigende vingertje naar de arts wijzen, zegt Van der Weijden. Er zijn genoeg patiënten – vooral de oudere generatie – die juist willen dat de arts leidend is. En soms is er simpelweg geen keuze omdat de aandoening zich daar niet voor leent.

Stress en emotie

Prof. Vivianne Tjan-Heijnen, medisch oncoloog in het MUMC+ en voorzitter van het mammateam (speciaal team dat zorg verleent aan patiënten met borstkanker), studeerde geneeskunde in Nijmegen toen haar vader ziek werd. Hij had longkanker. Tijdens zijn ziekte leerde ze wat er fout kan gaan, wat het met je doet als de arts niet goed genoeg communiceert over de mogelijkheden. Natuurlijk waren het andere tijden, het waren de jaren tachtig, geeft ze toe. “Maar ik wist dat ik een andere dokter wilde worden, iemand die de patiënten beter ondersteunt en laat meebeslissen.”

Tjan werkte in ziekenhuizen in Brabant en Nijmegen en kwam in 2006 naar Maastricht. Zoveel streken, zoveel cultuurverschillen. “Ik was net in Maastricht. Er zat een man in de wachtkamer, ik riep hem bij me en zag dat hij slecht liep. Ik vroeg hoe het met hem ging en hij antwoordde: ‘Ach, ik mag niet klagen’. Toen zei ik: ‘Maar u mag mij vertellen wat er aan de hand is, heeft u pijn?’ ‘Ach, dat valt wel mee.’ En zo ging dat door. Ik moest het echt uit hem trekken. Hij was zo bescheiden. Ik moest mijn patiënten hier leren dat ze ergens voor *mogen* kiezen.”

De ene patiënt is de andere niet, en dat geldt ook voor de arts of de verpleegkundige. Tjan: “Zelfs al kun je goed uitleggen en ben je er bewust mee bezig, dan kan het verhaal niet aankomen of worden begrepen. Uit onderzoek blijkt dat men maar 20 tot 40 procent oppikt van wat er wordt gezegd in de spreekkamer. Zeker bij zoiets als borstkanker is er stress en heel veel emotie. Mensen denken dat ze dood gaan – ook al onderstreep ik dat de overlevingskans veel groter is. Hun eerste reactie is ook vaak: ‘Opereer mij, haal mijn hele borst weg’. Ze willen van die tumor af. Begrijpelijk, maar een volledige borstverwijdering hoeft niet de beste oplossing te zijn. Daarom is het goed om alles uit te leggen, alle behandelingen naast elkaar te zetten. Ook komen er andere zaken bij kijken: wil ze kinderen, of niet? Wil ze eerst chemo en dan een operatie, of

omgekeerd, en wat betekent dat? En natuurlijk is het heel eng om te beslissen en laat ik ze dat niet alleen doen, maar ik wil wel dat ze begrijpen wat de ingrepen inhouden. Ik probeer ook altijd op papier de verschillende trajecten te schetsen. Dat wordt als heel waardevol ervaren.”

Algoritme

“Beslissen is één grote emotionele soep”, zegt Van der Weijden, verwijzend naar het boek *Ons feilbare denken* van psycholoog Daniel Kahneman, de grondlegger van de gedragseconomie. “Maar wij verwachten dat hoe meer invloed patiënten hebben op hun behandeling, hoe tevredener ze zijn.” En natuurlijk zijn er patiënten die niet durven of willen kiezen, die hun lot in handen leggen van de professional. Ook dat wordt gewaardeerd, zegt oncologisch chirurg Marjolein Smidt, “maar ik vraag ze toch altijd om mij iets van richting te geven, hoe weinig ook. Dan zijn ze achteraf het meest tevreden en ervaren ze, hoop ik, minder ‘beslissingspijn.’” Om vrouwen met borstkanker (in een vroeg stadium) nog beter te ondersteunen is in het MUMC+ onlangs een keuzehulp voor borstkan-

Keuzehulpen

Nederland telt tientallen keuzehulpen (en tientallen in ontwikkeling). In het MUMC+ zijn minstens negen onderzoekers bezig met het ontwikkelen van keuzehulpen. Ze zijn verenigd in de ‘expertgroep keuzehulpen’. Volgens initiatiefnemer prof. Trudy van der Weijden ontbreekt het aan landelijke coördinatie. “En dat is nodig want zo circuleren momenteel bijvoorbeeld vier verschillende Nederlandstalige keuzehulpen over eenzelfde onderwerp: de behandeling van prostaatkanker.” Het Zorginstituut Nederland heeft ideeën over landelijke afstemming en ziet de patiëntenportal van het Nederlands Huisartsen Genootschap, thuisarts.nl, als een belangrijk forum voor keuzehulpen, aldus Van der Weijden. Via thuisarts.nl is er al een aantal keuzehulpen op te vragen, bijvoorbeeld voor trommelvliesbuisjes, een spontane klaplong, amandelen knippen, depressie en hernia in de onderrug.

De op 23 april gelanceerde keuzehulp borstkanker is ontwikkeld door het mammateam van het MUMC+ en Zorgkeuzelab (gespecialiseerd

in het ontwikkelen van keuzeondersteuning). Stichting Pink Ribbon heeft de keuzehulp borstkanker gesubsidieerd. Hiermee loopt er nu een proef in onder meer het MUMC+, AMC & Flevoziekenhuis (nauwe samenwerking in borstkankercare), het Jeroen Bosch ziekenhuis en het Alexander Monro Borstkankerziekenhuis (particulier). De Maastrichtse zesdejaars geneeskundestudent Medi Goossens onderzoekt momenteel in het kader van haar wetenschapsstage het gebruik van de keuzehulp. Zij zal de professionals interviewen; lukt het ze om hun patiënten ervan te overtuigen om de keuzehulp te gebruiken? Wat gaat goed, wat niet, vinden patiënten het waardevol, et cetera. Vorige maand is er een andere keuzehulp gepresenteerd, voor zwangere vrouwen die eerder een keizersnede hebben gehad. Deze is in de praktijk getest in het MUMC+ door arts-assistente Emy Vankan en gynaecoloog Liesbeth Scheepers. In deze keuzehulp staan de voor- en nadelen uitgelegd van ‘een geplande keizersnede’ of ‘een volgende bevalling via de natuurlijke weg.’

n leren dat ze ergens

Illustratie: ThinkStock

ker gelanceerd. Het is een online hulpmiddel dat twee behandelingen en de daarbij horende voor- en nadelen naast elkaar zet: borstsparend of een volledige borstverwijdering. De overlevingskans is gelijk. “Wie goed is geïnformeerd, kan betere keuzes maken”, zegt Smidt. Thuis, met ouders, kinderen of een goede vriendin, kan de keuzehulp worden doorgenomen. Van der Weijden over het project: “Het zijn korte vragen die je aan het denken zetten over wat jij wil. Een ‘waardenverhelderingshulp’, noem ik het. Er wordt bijvoorbeeld gevraagd of je een decolleté belangrijk vindt. Je kunt schuiven: van helemaal niet tot heel erg belangrijk.” En komt er uiteindelijk een uitkomst? “Nee, het is geen stemwijzer, je kunt er geen algoritme achter zetten. Waarden zijn ondoorgrondelijk.” Er loopt nu een proef in een aantal ziekenhuizen in Nederland; professionals worden geacht het recept over de keuzehulp (met daarop een inlogcode) mee te geven in een van de eerste gesprekken na de diagnose. Maar wat is het juiste moment daarvoor? Komt dat moment er wel als een vrouw overdonderd is door het slechte nieuws en alleen maar kan huilen? “Dat

moment is aftasten”, zegt Van der Weijden. “En dat is zeker niet gemakkelijk. Bij iedere patiënt moet je ‘voelen’ wat er wel en niet gezegd kan worden en wanneer.” Smidt vindt dat iedereen een ‘behandelplan op maat’ verdient. “Kanker moet niet de hoofdrol spelen. De patiënt heeft de hoofdrol.” Ze vertelt het verhaal van een oudere mevrouw die werd geopereerd aan een poliep in haar darmen. De operatie ging niet zoals gewent – het is een standaardbehandeling, maar wel met risico’s – waardoor mevrouw niet meer thuis kon wonen. “Dat is natuurlijk heel heftig. Achteraf hadden we haar wellicht nóg duidelijker op de hoogte moeten stellen van de consequenties en haar rustig de tijd moeten geven om erover na te denken. Je probeert het als arts goed uit te leggen, maar vaak blijft het verhaal niet hangen, wordt het niet gehoord, verkeerd geïnterpreteerd, noem maar op.” Een misverstand: “Artsen denken vaak dat mensen maximaal behandeld willen worden, koste wat kost nog een chemo, bestraling of operatie, maar in werkelijkheid kiezen de meesten veel liever voor de kwaliteit van leven.”

“Samen beslissen is het grondrecht van patiënten”

Rogier de Ridder, maag-darm-leverarts in het MUMC+, houdt ervan om “trucs” te bedenken, manieren om patiënten bij hun behandeling te betrekken. “Ik en andere artsen die ermee bezig zijn, doen het uit een soort van hobby, maar ik vind dat het niet vrijblijvend moet zijn. Het is belangrijk, samen beslissen is het grondrecht van patiënten. En wie zijn wij, artsen, om te bepalen wat goed is? Dat is aan de meneer of mevrouw die bij mij aan tafel schuift.”

De Ridder ziet regelmatig patiënten met het prikkelbaar darmsyndroom. “We kunnen hun klachten verminderen met zo’n 30 tot 50 procent en daar zijn tien manieren voor. Aan iedere patiënt geef ik een lijstje mee met die tien opties. Ze doen allemaal iets, het maakt niet uit wat je kiest, maar het moet wel bij jou als persoon passen. De een kiest vervolgens voor het slikken van medicatie, de ander voor mindfulness. Als ze zelf kiezen, zijn ze meer gemotiveerd.”

De Ridder illustreert trapsgewijs de verhouding tussen artsen en patiënten. Met bovenaan de autoritaire dokter en onderaan de arts die ‘gelijkwaardig’ is aan de patiënt. De meesten bevinden zich ertussenin, daar is De Ridder van overtuigd. Maar cijfers liegen niet. “Volgens de meest recente Consumer Quality Index [waarmee klantervaringen in alle universitaire medische centra in Nederland worden gemeten, red.] scoort het MUMC+ relatief slecht op eigen inbreng en de inspraak van de patiënt, net als alle andere universitaire medische centra overigens.”

In Nijmegen, in het Radboud UMC, zijn ze aan de slag gegaan met een proefproject. Vóór de afspraak op de poli kunnen patiënten zich voorbereiden aan de hand van drie vragen: wat zijn mijn mogelijkheden, wat zijn de voor- en nadelen en wat betekent dat in mijn situatie? “Hoe beter men is voorbereid, hoe groter het rendement van het gesprek”, meent De Ridder.

“Ik was in de veronderstelling dat het wel goed zat”

Prof. Roy Kruitwagen, gynaecoloog-oncoloog in het MUMC+: “Ik sprak in 2008 mijn oratie uit, getiteld *Preferenties... referenties*, en gaf daarbij aan dat dokters altijd hun persoonlijke voorkeuren of ervaringen laten meewegen in de behandeling. Geen probleem, maar we moeten er wel voor zorgen dat er ook aandacht is voor de preferenties van de patiënt.” En dat laatste is niet vanzelfsprekend. Dat was het zelfs niet voor zijn eigen afdeling. “Voor een wetenschapsstage bestudeerde een student de manier waarop wij als staf onze patiënten informeren en in hoeverre wij de patiënt betrekken bij de besluitvorming. Ik was in de veronderstelling dat het wel goed zat. De student had, met toestemming van de patiënten, een aantal gesprekken opgenomen en geanalyseerd. De uitkomst? We scoorden betrekkelijk laag inclusief ikzelf” Sindsdien maakt het team – met Kruitwagen voorop – er steeds meer werk van. Niet alleen in de spreekkamer, maar ook door (deelname aan) onderzoek op dit terrein.

Kruitwagen haalt een studie aan over baarmoederkanker en de mening van zowel patiënten als artsen als ze voor de keuze staan: wel of geen aanvullende bestraling na chirurgie. Het artikel is gepubliceerd in de *British Journal of Cancer* in 2014; Kruitwagens afdeling werkte eraan mee. “De uitkomst is opvallend. Behalve verschillen tussen patiënten onderling, blijken ook professionals een uiteenlopende mening te hebben. Zo zeggen de radiotherapeuten vaker ‘ja, bestralen is zinvol’ terwijl gynaecologen vaker concluderen ‘nee, heeft geen toegevoegde waarde’”

“Ik probeer patiënten altijd zo objectief mogelijk te informeren, inclusief het bespreken van de behandelalternatieven. Daarbij kunnen ook behandelingen aan bod komen die (nog) niet *evidence based* zijn. Maar dan moet je dat er wel bij vermelden natuurlijk.”

colofon

Redactieadres

St. Servaasklooster 32
Postbus 616
6200 MD Maastricht
(volg routebordjes)

T 043 - 38 85 390

E observant@maastrichtuniversity.nl

W www.observantonline.nl

Stichtingsbestuur

Arie Nieuwenhuijzen Kruseman (vz),
Sandra Daas, Catharien Kerkman, Stephanie
Meeuwissen, Christoph Rausch

Redactieraad

Harald Merckelbach (vz), Steven Brandsma,
Piet Eichholtz, Birsan Erdogan, Chahinda
Ghossein, Ton Hartlief, Stefan Meuleman,
Alexandra Rosenbach

Redactie

Riki Janssen

(hoofdredacteur) 043 - 38 85 384

Wammes Bos 043 - 38 85 383

Wendy Degens 043 - 38 85 382

Cleo Freriks 043 - 38 85 386

Maurice Timmermans 043 - 38 85 381

Redactie-assistent

Marion Janssens 043 - 38 85 390

Aan dit nummer werkten verder mee:

Ype Driessen, Phoebe Ellis-Rees, Frans Leeuw,
Hans Philippen, Anna Verhulst, Mark Vluggen

Fotografie

Lorraine Bodewes, Joey Roberts

Illustraties/Opmaak/Basisontwerp

Simone Golob, www.sgiv.nl

Vertalingen

o.a. door B. Wall & P. Nekeman

Druk

Janssen/Pers Gennep

Mededelingen

Voor het inleveren van mededelingen
zie aanhef op mededelingenpagina

Advertenties

Voor regionale en interne adverteerders:

Marion Janssens, 043 - 38 85 390,
marion.janssens@maastrichtuniversity.nl

Voor overige adverteerders:

Bureau Van Vliet, 023 - 57 14 745,
m.dewit@bureauvanvliet.com

Internet: www.bureauvanvliet.com

(Voor Paarltsjes zie info bij Paarltsjes)

Abonnementen

Leden van de universitaire gemeenschap
ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden
en andere belangstellenden kunnen zich
abonneren voor € 37,00 per jaar.

Losse nummers € 1,00

HOP

Observant is aangesloten bij het

Hoger Onderwijs Persbureau

© Stichting Observant

Niets uit deze uitgave mag zonder

vooraangaande schriftelijke toestemming van de

hoofdredacteur geheel of gedeeltelijk worden

overgenomen

Voor hetzelfde geld staan de
paarltsjes iedere week
ook op internet:

www.observantonline.nl

Appartement te huur 1/7 centrum EUR 1000 excl
G/L 2slp. 85m² Bel 0652692938

PROFESSENELE THESISVORMGEVING
INCL. DRUKWERKBEGELEIDING HOGE
KWALITEIT VOOR EEN BETAALBARE PRIJS.
WWW.DLGRAPHICS.NL 0624321042 INFO@DLGRAPHICS.NL

NANNY gezocht werkdagen 17.30u-20u.
06-29092852

AMAZING DISCOVERIES IN THE
LOWLANDS [facebook.com/eduard.vandienen](https://www.facebook.com/eduard.vandienen)

TE KOOP IN SCHARN HUIS 6KRS ZOLDER
KELDER TUIN MET TERRAS VRIJ UITZICHT
LICHT EN ZONNIG GROENE BUURT INL.
06-2077448.
PRIJS € 209.000

Restaurant 't Kläöske is op zoek naar
medewerkers bediening, keuken en afwas. Neem
contact op via info@klaoske.nl

paarltsjes

FREE PLATE OF BITTERBALLS WHEN YOU
JOIN WITH A TEAM IN JOHN MULLINS
PUBQUIZ. BRING THIS AD WHEN YOU
SUBSCRIBE. EVERY

TE HUUR STUDENTENKAMERS
RBZ PARTNERS 043-3212350 WWW.REGIOBEHEERZUID.NL

STAYOKAY MAASTRICHT de ideale locatie
voor een afstudeer- of promotiefest. Info 043-
7501790

BRAVAS Dutch Diner Sint Pieter Maastricht

Boekhandel
DE TRIBUNE
Kapoenstraat 8-10
6211 KW Maastricht
Telefoon (043) 325 19 78

GERONIMO

11 juni 2015 cinema

Lumière

Bogaardenstraat 40b
www.lumiere.nl

Wild: wo 14.10

La Famille Bélier: do t/m zo, di, wo 19.00; ook
wo: 14.10

Ventoux: dag. 21.20

Far from the madding Crowd: za, ma 19.00; wo
14.00

Woman in Gold: do, zo t/m wo 19.10; vr, za
21.20; wo ook 14.00

Citizenfour: dag. 21.30

Charlie's Country: vr t/m wo 21.30

Tokyo Story-Yasujiro Ozu Retrospectief: ma
20.00

An Autumn Afternoon-Yasujiro Ozu Retrospec-
tief: wo 19.30

Yalom's Cure: do 19.00; vr, za 19.30

Im Labyrinth des Schweigens: vr, zo 19.00

Schneider vs Bax: do, zo, di, wo 21.10; vr, za
19.20; ma 21.30

Fashion Film Night out 2015: do 21.00

In the Grayscale-Gay Film Night: di 19.30

Taxi Teheran: do t/m zo, di, wo 19.20, 21.10; ma
19.30

Testament of Youth: do, zo t/m wo 20.00; vr, za
21.10; wo 14.20

Geronimo: dag. 19.10; wo ook 14.20

Eurocoop Maastricht

Wilhelminasingel 39

www.eurocoop.nl/nl/maastricht

Shaun het Schaap: dag. 14.30; zo ook 11.00

Home: vr, zo, wo 14.30

De Notenkraak: do, za, ma, di 14.30; zo ook
11.00

Boskamp's: dag. 14.30, 17.00; zo ook 11.00

Mad Max Fury Road: za, zo 20.00, 22.30

Pitch Perfect 2: dag. 14.30, 17.00, 19.45; zo ook
11.00

Spy: dag. 17.00, 20.00, 22.30

San Andreas: dag. 20.00, 22.30

Unfriended: dag. 22.30

Apenstreken: dag. 14.30, 17.00; zo ook 11.00

Poltergeist: dag. 22.30

Rendez-Vous: dag. 17.00, 19.45, 22.30

Jurassic World: dag. 14.30, 17.15, 20.00, 22.45; zo
ook 11.00

Age of Adeline: dag. (beh. za, zo) 20.00

Entourage: dag. 22.30

Paarltsjes

Per letter, leesteken of spatie een apart hokje gebruiken. Regels volschrijven tot het einde. Voor langere teksten geldt het advertentietarief. Inleveren bij de redactie kan maandag tot en met donderdag van 09.00 tot 17.00 uur / contant betalen. Bezoekadres: loop de Minderbroedersberg omhoog, vóór de ingang van nummer 4 rechts af en loop het appartementencomplex (rode baksteen) binnen. Volg de bordjes naar de 2e verdieping. Digitaal inleveren kan ook, zie www.observantonline.nl Vóór dinsdag 16.00 uur ingeleverde Paarltsjes verschijnen de donderdag daarop in de krant. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de Paarltsjes en behoudt zich het recht voor om zonder opgave van reden Paarltsjes te weigeren.

€ 3,00

€ 4,00

€ 5,00

€ 6,00

€ 7,00

€ 8,00

Maastricht Summer School 2015

Journalistiek en effectief schrijven

Wil jij een vlotte pen en goede interviewvaardigheden? Of droom je van een journalistieke carrière? Deze Summerschool is een mooie inleiding in effectief schrijven: van een pers- of nieuwsbericht, reportage, column, interview, wetenschapsjournalistiek tot het schrijven voor een website. De docenten zijn ervaren journalisten.

Docenten: Riki Janssen en Wammes Bos (www.observantonline.nl) **Cursustijden:** 3-13 augustus 2015, 8 sessies verspreid over 2 weken maandag t/m donderdag van 09.30-13.00 uur. (Deelnemers wordt verzocht hun eigen laptop mee te nemen.) Minimum 6 – maximum 11 deelnemers. **Cursuskosten:** € 800

Informatie over de cursus Journalistiek en effectief schrijven:

riki.janssen@maastrichtuniversity.nl

Telefoon: 043-3885384

Inschrijven: <http://www.maastrichtuniversity.nl/web/Main/ProspectiveStudents/MaastrichtSummerSchool.htm>

film: Taxi Teheran

Het verhaal: Regisseur Jafar Panahi rijdt als taxichauffeur door Teheran en spreekt onderweg met zijn passagiers openhartig over het dagelijks leven in Iran. Hij krijgt gezelschap van onder meer een handelaar in illegale DVD's, een advocate die haar beroep niet meer mag uitoefenen en Panahi's tienjarige nichtje, die voor een schoolproject een film moet maken.

Panahi is een held, want:

- Eerder dit jaar won Jafar Panahi met *Taxi Teheran* de Gouden Beer in Berlijn. Je zult op internet echter vergeefs zoeken naar foto's van Panahi tijdens de prijsuitreiking. Hij mag zijn geboorteland namelijk niet uit. Het Iraanse regime heeft hem bovendien een beroepsverbod van twintig jaar opgelegd vanwege het verspreiden van 'anti-islamitische propaganda'. Hij kreeg een gevangenisstraf, was enige tijd in hongerstaking, kreeg daarna huisarrest, maar ondanks alle tegenwerking van het regime is Panahi dapper doorgegaan met het maken van films. Het was voor de regisseur kortom verschrikkelijk moeilijk om deze film te maken, en voor jou is het maar een kleine moeite om de film te gaan zien.

- Een moedige film dus, maar is het ook een goede film? Het antwoord luidt ja. Driewerf ja zelfs. *Taxi Teheran* is speels, humoristisch, humaan en inventief. Als Panahi zijn nichtje oppikt, vertelt ze hem over de regels waaraan haar schoolfilm moet voldoen. Vervolgens schendt Panahi die complete lijst met verboden

Echte cineasten hou je niet tegen

Still uit Film: *Taxi Teheran*

één voor één, waarbij hij treffend laat zien hoe volslagen idioot de Iraanse regels van censuur zijn.

- Kunstenaars en intellectuelen moeten het in een dictatuur altijd ontgelden. *Taxi Teheran* stemt hoopvol: uiteindelijk wint de kunst.

Liever Taxi Frenske, want:

- Panahi doorspekt de film met verwijzingen

naar zijn vroegere films. Gelukkig kun je *Taxi Teheran* ook prima volgen zonder voorkennis van zijn oeuvre, maar een tikkeltje pedant is het wel.

Het salomonsoordeel: Het oogt zo simpel, maar het is zo verdomde moeilijk. Koop maar eens zo'n kleine dashboard camera en probeer dan een meesterwerk te maken. Panahi heeft 't geflikt. In

de persmap die de film begeleidt, zegt hij: "I'm a filmmaker. I can't do anything else but make films. Cinema is my expression and the meaning of my life." Dat hij nog maar heel lang films mag blijven maken.

Mark Vluggen

Mark Vluggen is senior docent bij SBE en hoofdredacteur bij Lumière

de juiste snaar

Trompet, bûgel, althoorn, eshoorn. Peter Verberne (54) heeft het allemaal vanaf zijn achtste in de harmonie gespeeld. Tot zijn veertiende; toen hing de software-ontwikkelaar van de universiteitsbibliotheek de hele 'ijzerwinkel' aan de wilgen, hij wilde nog maar één ding: voetballen.

Net als zijn vriendjes, maar die waren natuurlijk veel beter omdat ze vanaf hun achtste achter een bal aan renden. Wat dan? Dan ga je augurken plukken in Brabant en koop je van dat zuur verdiende geld een gitaar.

"Met alles wat uit de radio schalde, speelde ik mee, van Slade tot Kool & The Gang. Maar met één band had ik grote moeite: Steely Dan. Ik kende alle akkoorden maar het klonk nergens naar. Ik snapte er niks van en zocht naar informatie, maar je had nog geen internet. En ineens ontdekte ik in de etalage van platenwinkel Rieks Sodenkamp – op het Vrijthof, chagrijn van een vent – de bladmuziek van m'n favoriete album *Aja* (1979). Wat bleek: Steely Dan gebruikte pentatonische akkoordprogressies. Verrek. Het klonk als toegankelijke popmuziek maar het was jazz." Steely Dan, die eind jaren zeventig z'n hoogtepunt beleefde, is een Amerikaanse band die cirkelt rond Donald Fagen en Walter Becker. De muziek is een intelligente mix van jazz, rock,

Eigen foto Peter Verberne

pop, funk en rhythm & blues. Fagen en Becker staan bekend om hun krankzinnige perfectionisme tijdens studio-opnames. Een jaar lang hebben ze gedaan over het album *Gaucho* (1980), dat zeven nummers kent. Er kwamen 42 gastmu-

zikanten aan te pas en elf technici. Een en ander voltrok zich niet bepaald onder een gelukkig gesternte: één nummer werd per ongeluk gewist. En al snel volgden beschuldigingen van plagiaat. In diezelfde periode wordt Becker op straat aangereden en overlijdt zijn vriendin aan een overdosis. De hoogste tijd voor een adempauze, moeten de twee hebben gedacht en kozen voor een solotoer, waar *The Nightfly* (1982) van Fagen uit voortvloeide.

Steely Dan zette Verberne op het spoor van de jazz. "Ik begon ook zelf muziek te schrijven, die we speelden in de band Familie Franssen. Nu treden we nauwelijks nog op maar in de jaren '90 waren we wereldberoemd in Luxemburg. Elke zomer speelden we daar een keer of acht. We hebben zo'n beetje alle dorpen en steden gehad."

Maurice Timmermans

In deze rubriek vertellen studenten en staf over muziek die bijzonder voor hen is

thuisreiziger

Op 28 mei jongstleden vond volgens mijn duim in New York een gesprek plaats tussen advocaten van de FIFA en Sepp Blatter met vertegenwoordigers van Amerikaanse overheden. Een afdelingshoofd van de FBI, een stafmedewerker van het openbaar ministerie en een forensisch accountant van een niet bij iedereen bekende federale dienst. Die had een koffertje bij zich met kopieën van lopende onderzoeken naar vermeende onregelmatigheden bij de wereldvoetbalbond. De ambtenaren wilden de inhoud van hun dossiers eerst voorleggen aan de adviseurs van de betrokkenen. In het bijzonder voor de pas herkozen voorzitter van de FIFA kon kennisname vooraf nuttig zijn. Ze konden niet garanderen dat in de eerstvolgende weken een aantal details *niet* de pers zou halen. De advocaten wilden wellicht in overleg treden met hun cliënten. Drie dagen later trad Sepp Blatter

af. Bij gebrek aan voldoende steun en mandaat, meldde het persbericht. De saillante details volgden. Maffiose witwaspraktijken, sportcentra met gouden kranen op een tropisch eiland en niet te vergeten: het verzoek aan de president van een groot land om tien miljoen dollar te storten op een schimmig fonds.

In ons deel van de wereld is het niet ongebruikelijk zich op te winden of zich vrolijk te maken over corruptie, zakkenvullerij, vriendjespolitiek, ondoelmatigheid en gebrek aan transparante democratie elders op de planeet. Wie overtuigd is dat na aanstelling van een bekwaam en deugzaam voorzitter de FIFA weer op orde zal komen, vergist zich. Ik bedoel niet eens dat het in het huidige Europa of Amerika niet mee zal vallen om zo'n net persoon te vinden. Ook bij ons blijkt steeds weer dat corruptie en belangenverstrengeling bestaan. Blatter is tenslotte een 'brave'

Zwitser. Een groter probleem vormt de pretentie van de FIFA om te fungeren als een wereldregering. Als een kolonisator die bij bezoek nationale wetten buiten werking stelt. Wat de Verenigde Naties vaak niet lukt, krijgt de FIFA wel voor elkaar. Ja, kan men tegenwerpen, het gaat maar om voetbal. Wel de belangrijkste bijzaak ter wereld. Ook in de ogen van internationale concerns. Het is niet toevallig dat de machtigste staat ter wereld, de Verenigde Staten, de strijd aanbindt met deze internationale concurrent. Ook bij doping in het wielrennen of de *war on drugs* doet het dat. De vraag blijft: is de VS ook niet een beetje jaloers op de *free riders* van de FIFA?

Hans Philipsen

Hans Philipsen is oud-rector van de UM

Fifaldera en geopolitiek

3HOOG

René

Jurre

Merel

Harrie

Door Ype Driessen

Het gevoel dat je constant in de weg loopt

Ik sta ergens aan een bar en hoor achter me de naam van een voor mij heel bekend ziekenhuis vallen. Flarden van het gesprek dringen door: “Met mijn vader... bij de uroloog... zakelijk...nog geen zeven minuten... zo weer buiten!”, sputtert een enigszins geagiteerde vrouwenstem. Een zwaardere mannenstem spreekt wat sussende woorden. Ik glimlach. Hoewel ik de verantwoordelijkheid van de vrouw echt wel kan begrijpen, is het een herkenbare situatie uit een regulier spreekuur van een drukbezette specialist. Ik bestel een spa rood en wil net weglopen, als de vrouw haar stem verheft. “En toen, de laatste keer, was er een coassistent bij!” Tot mijn verbazing worden de woorden niet – zoals ik

inmiddels gewend ben als het over coassistenten gaat – met zuchten en steunen uitgesproken. De gebruikelijke ergernis over een coassistent die in de weg liep, een stomme vraag stelde of iets niet wist, blijft deze keer uit. En dus glimlach ik maar even lief naar de barman, blijf staan waar ik sta en spits mijn oren. “Het was opeens een compleet andere man! Vriendelijk en geïnteresseerd, legde van alles

uit - we hebben daar bijna een uur gezeten!” gaat de vrouwenstem verder. De man bromt waarderend. Als coassistent heb je, ook als je ontzettend je best doet en je de benen uit het lijf rent, toch vaak het gevoel dat je constant in de weg loopt. Voor artsen, omdat je nog flink wat begeleiding en supervisie nodig hebt bij je werkzaamheden. Maar ook voor patiënten, omdat je langzamer

werkt dan een arts, vaker dingen moet opzoeken en soms iets belangrijks vergeet te vragen. Het maakt dat je je als dokter in spe af en toe bijna voor je aanwezigheid wilt excuseren – al kan je er als coassistent ook weinig aan doen dat je de kneepjes van het vak nou eenmaal ergens moet leren. En dat maakt juist het verhaal van deze vrouw bijzonder. Een arts die het blijkbaar ontzettend leuk vindt en uitgebreid de tijd neemt om zijn coassistent te onderwijzen. Een patiënt – of toch in ieder geval zijn dochter – die deze extra aandacht van de dokter enorm op prijs stelt. Misschien, peins ik terwijl ik langs de tafel van de vrouw en haar man loop, is er zo van de aanwezigheid van elke coassistent wel een win-win situatie te maken.